

ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ: СКЛАДАННЯ ТА ПОДАННЯ

**ЛЕГА О.В., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ**

У статті досліджено сутність податкової звітності, як основного документу, який розкриває користувачам інформацію про наявність зобов'язань за кожним податком за звітний період. Проаналізовано форми чинних нормативно-правових актів та прийнятого Податкового кодексу України щодо особливостей подання податкової звітності.

In the article investigational, as basic a document which exposes essence of the tax accounting users information about the presence of obligations after every tax for period covered. The norms of operating are analysed normatively legal certificates and accepted Internal revenue code of Ukraine in relation to the features of presentation of the tax accounting.

Постановка проблеми. Будь-яка система обліку потрібна для отримання певного об'єму інформації в тій чи іншій формі. Ефективність управління як економікою, так і будь-яким підприємством, перш за все залежить від повноти, достовірності та обґрунтованості інформації про фінансово-господарську діяльність платників податків. Для здійснення комплексних досліджень системи оподаткування одним з головних джерел інформації є податкова звітність. Звітність за податками розкриває її користувачам інформацію про нараховані податкові платежі, правильність використання бази обчислення податків, методів їх нарахування, сплату або регулювання заборгованості платника податків за таким податком.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження теоретичних і практичних аспектів оподаткування та аналізу податкової звітності висвітлено у працях М.Т. Білухи, Ф.Ф. Бутинця, Б.І. Валуєва, З.В. Гуцайлока, В.П. Завгороднього, М.В. Кужельного, Я.Д. Крупки, Ю.А. Кузьмінського, В.О. Ластовецького, В.Г. Линника, Ю.Я. Литвина, М.Р. Лучка, О.І. Малишкіна, Є.В. Мниха, М.С. Пушкаря, В.С. Рудницького, В.Ф. Усача та інших. Незважаючи на значні здобутки у дослідженні вказаних проблем, ряд питань потребує уточнення. Необхідно звернути увагу на дослідження проблематики податкової звітності в інформаційній системі підприємства, контролі та аналізі податкової звітності як підґрунтя фінансово-економічних рішень в умовах розвитку ринкових відносин.

Формулювання цілей статті. Метою статті є розгляд невизначених питань складання податкової звітності підприємства та системи відображення інформації податкового обліку для прийняття рішень.

Виклад основного матеріалу дослідження. З набуттям чинності Податкового кодексу України (далі - ПКУ) відбулися значні зміни у законодавчій базі щодо змісту податкових розрахунків. Згідно п.п. 6.1. ПКУ податком є обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податку [4]. Істотно відрізняється поняття декларації, згідно ПКУ – документ, що подається платником податків контролюючому органу у строки, встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата податкового зобов'язання, чи документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого (виплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку. Додатки до податкової декларації є її невід'ємною частиною [4]. Відповідні розділи Кодексу містять інформацію про порядок нарахування та справляння податків, зокрема, щодо податку на прибуток – розділ III, податку на доходи фізичних осіб – розділ IV, податку на додану вартість – розділ V, фіксованого сільськогосподарського податку – XIV та інші.

Загальні вимоги до складання та подання податкової звітності в Україні регулює ПКУ, ним визначені принципові положення, які використовуються у системі податкової звітності, а саме:

— під час встановлення податку обов'язково визначаються такі елементи: строк та порядок подання звітності про обчислення та сплату податку (ст. 7 ПКУ);

— платник податків зобов'язаний: вести в установленому порядку облік доходів і витрат, складати звітність, що стосується обчислення і сплати податків та зборів; подавати до контролюючих органів у порядку, встановленому податковим та митним законодавством, декларації, звітність та інші документи, пов'язані з обчисленням і сплатою податків та зборів (ст. 16. ПКУ);

— платник податку на прибуток подає разом з відповідною податковою декларацією квартальну або річну фінансову звітність (крім малих підприємств) (ст. 46 ПКУ);

— відповідальність за неподання, порушення порядку заповнення документів податкової звітності, порушення строків їх подання контролюючим органам, недостовірність інформації, наведеної у зазначених документах, несуть: юридичні особи, постійні представництва нерезидентів, які відповідно до ПКУ визначені

платниками податків, а також їх посадові особи (ст. 47);

— податкова декларація складається за формою, затвердженою в певному порядку. Форма податкової декларації повинна містити необхідні обов'язкові реквізити і відповідати нормам та змісту відповідних податку та збору. Податкова звітність, складена з порушенням норм ст. 48, не вважається податковою декларацією (ст. 48);

— податкова декларація подається за звітний період в установлені ПКУ строки органу державної податкової служби, в якому перебуває на обліку платник податків. Платник податків зобов'язаний за кожний встановлений ПКУ звітний період подавати податковій декларації (ст. 49);

— у разі якщо у майбутніх податкових періодах платник податків самостійно виявляє помилки, що містяться у раніше поданій ним податковій декларації (крім митної декларації або обмежень, визначених ст. 50), він зобов'язаний надіслати уточнюючий розрахунок до такої податкової декларації за формою чинного на час подання уточнюючого розрахунку (ст. 50);

— податковий агент зобов'язаний подавати у строки, встановлені ПКУ для податкового кварталу, податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків, а також сум нарахованого та утриманого з них податку органу ДПС за місцем свого обліку (ст. 51).

Форми податкової звітності за основними податками та зборами узагальнено у таблиці.

ПКУ передбачає декілька способів подання декларації до органу державної податкової служби: особисто платником податків або уповноваженою на це особою; поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення; електронній формі з накладання електронного цифрового підпису.

Платнику надається право обирати один з трьох способів подання податкової звітності: особисто або через уповноважену особу; поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення; засобами електронного зв'язку в електронній формі (з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб). Дане право обмежується для великих і середніх підприємств, які зобов'язані подавати податкові декларації в електронній формі. Таке рішення спрямоване на покращання адміністрування податків шляхом оптимізації документообігу та враховує наявність технічних можливостей у відповідних платників щодо його реалізації.

**Перелік форм податкової звітності
за основними податками та зборами**

Податковий період	Термін подання податкової звітності	Термін сплати податків (зборів)
1	2	3
Податкова декларація з податку на додану вартість		
Місяць	протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного місяця	Протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку для подання податкової декларації
Квартал	протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного кварталу (півріччя)	
Податкова декларація з податку на прибуток підприємства		
Квартал	протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу (півріччя)	Протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку для подання податкової декларації
Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку		
Квартал	протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного кварталу (півріччя)	Під час виплати оподатковуваного доходу
Податкова декларація збору за спеціальне використання води		
Квартал	протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу (півріччя)	Протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку для подання податкової декларації
Розрахунок суми збору за першу реєстрацію транспортних засобів		
Рік	Протягом 10 днів після першої реєстрації в Україні транспортних засобів	перед проведенням першої реєстрації в Україні транспортних засобів
Податковий розрахунок збору за спеціальне використання лісових ресурсів		
Квартал	протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу (півріччя)	Протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку для подання податкової декларації
Податкова декларація з фіксованого сільськогосподарського податку		
Рік	До 1 лютого	Щомісяця протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця, у розмірі третини суми податку, визначеної на кожний квартал від річної суми податку, у таких розмірах: (I, II квартал – 10 %; III – 50 %; IV – 30 %).
Податкова декларація з екологічного податку		
Квартал	протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу (півріччя)	Протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку для подання податкової декларації

Подання податкової звітності в електронному вигляді є надзвичайно важливим кроком у взаєморозумінні й налагодженні партнерських стосунків між податковою службою та платниками податків. Звітуючи до податкової в електронному вигляді платник податків має ряд переваг:

- економію робочого часу платників податків, а також власних коштів на придбання бланків звітних документів (немає необхідності відвідувати податкову інспекцію, купувати бланки звітності);

- звітність, надіслана до податкового органу електронною поштою через мережу Інтернет із застосуванням посилених сертифікатів ключів електронного цифрового підпису, не потребує дублювання на паперових носіях, а також їх зберігання;

- уникнення витрачання часу у чергах до податкового інспектора або „вікна” прийому звітності при поданні звітності, оскільки достатньо її лише сформулювати в електронному вигляді за допомогою спеціальних програм та передати через мережу Інтернет до податкового органу;

- гарантію автоматичної перевірки підготовлених документів на наявність арифметичних помилок та описок;

- суттєве скорочення термінів проведення перевірки щодо правомірності заявлених до відшкодування сум ПДВ та забезпечення своєчасного їх відшкодування платнику податку;

- оперативне оновлення форматів подання документів в електронному вигляді по телекомунікаційним каналам зв'язку (у разі зміни форм податкових декларацій, інших документів, які є підставою для нарахування і сплати податків, або при введенні нових форм декларацій платник податків автоматично отримує можливість оновлення версій форматів);

- інформацію щодо стану розрахунків стосовно сплати податків та заборгованості перед бюджетом (податковий орган щомісячно висилає повідомлення про наявну заборгованість перед бюджетом); підтвердження доставки звітності (податковий орган висилає квитанцію про отримання податкової декларації каналами телекомунікаційного зв'язку);

- конфіденційність інформації;

- оперативність обробки отриманої інформації у податковому органі [5].

Звітність вважається прийнятою: 1) за наявності відзначки (штампу) органу ДПС на всіх аркушах, із яких складається дека, та за

бажанням платника на її копії (у разі особистого подання), поштового повідомлення з відзначкою про вручення органу ДПС (у разі поштового відправлення); квитанції про отримання декларації органами ДПС (у разі електронного відправлення); 2) за відсутності повідомлення органу ДПС про відмову в прийнятті декларації, яке повинно бути надіслано платнику податків протягом: п'яти робочих днів із дня отримання декларації податковою засобами електронного зв'язку або поштою; трьох робочих днів із дня отримання деяки податковою в разі особистого подання [1].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Подання податкової звітності до державних податкових органів є важливою складовою взаємовідносин держави зі суб'єктами підприємницької діяльності, що провадять свою діяльність на території України відповідно до чинного законодавства та визнані платниками відповідних податків [2]. Податкова звітність має достовірно та правдиво відображати діяльність платника податків відповідно до даних фінансового та податкового обліку. Відповідність податкової звітності якісним характеристикам дасть змогу податковим органам отримати інформацію щодо своєчасності й повноти виконання зобов'язань перед бюджетом.

Література.

1. Марець О.Р. Нормативно-правові та практичні аспекти подання податкової звітності в Україні [Електронний ресурс] / О.Р. Марець // Науковий вісник НАТУ України. – 2012. – Вип. 22. – С. 277 – 283. - Режим доступу : www.nbu.gov.ua.

2. Микитенко Т. Методологічні основи податкової звітності в Україні / Т. Микитенко, Т. Міщенко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. - № 8 – 9. – С. 61 – 69.

3. Пантелеев В.П. Еволюція визначення „Податкова звітність”/ „Звітність за податками” [Електронний ресурс] / В.П. Пантелеев // Сталій розвиток економіки. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – С. 171 – 176. - Режим доступу : www.nbu.gov.ua.

4. Податковий Кодекс України № 2755-VI від 02 груд. 2010 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

5. Про переваги подачі звітності в електронному вигляді під час інтернет-конференції в податковій Дарницького району [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://kyiv.sts.gov.ua/npp-internet-konf-ark/83442.html>